

Straffeloven

§ 114 e. Fremme af terrorisme

”Med fængsel indtil 6 år straffes den, som i øvrigt fremmer virksomheden for en person, en gruppe eller en sammenlutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af §§ 114, 114 a, 114 b, 114 c eller 114 d.” (Disse paragraffer indeholder bestemmelser om straf for terrorisme.)

§ 136. Billigelse af terror mv.

”Den, som uden derved at have forskyldt højere straf offentlig tilskynder til forbrydelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Den, der offentligt udtrykkeligt billiger en af de i denne lovs 12. eller 13. kapitel omhandlede forbrydelser, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.”

§ 140. Blasfemiparagraffen

”Den, der offentlig driver spot med eller forhåner noget her i landet lovligt bestående religionssamfundets trosærelse eller gudsdyrkelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.”

§ 226. Forbud mod fremstilling af børnepornografi

”Den, der optager pornografiske fotografier, film el.lign. af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.”

§ 235. Forbud mod udbredelse af børnepornografi

”Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år.

(fortsættes næste side)

Ytringsfriheden

Ytringsfriheden, der sikres gennem Grundlovens paragraf 77, begrænses af flere bestemmelser i straffeloven – herunder blasfemiparagraffen, racismeparagraffen, forbuddet mod æreskrænkelser og terrorismebestemmelser.

Af Bent Dahl Jensen
Redaktør af Sameksistens.dk

Grundlovens § 77 er grundlaget for den ytringsfrihed, vi har i Danmark.

Ytringsfriheden er en af de centrale frihedsrettigheder, der indgår i vor tids menneskerettigheder – fx FN's Verdenserklæring fra 1948 og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention fra 1950.

Et opgør med censur

Paragraffen bærer præg af, at den er fra det forrige århundrede. Den er formulert i en tid, hvor de trykte medier var altdominerende. Dengang var der hverken radio eller tv, endsige internet og iPhones. Det gjaldt først og fremmest om at sikre trykkefriheden, så der kunne udgives aviser og bøger, uden at disse på forhånd skulle godkendes af censuren.

Ytringsfriheden var vigtig, fordi den gav landets indbyggere ret til offentligt at kritisere de politiske magthavere og landets myndigheder. Kampen for ytringsfrihed (trykkefrihed) var således tæt forbundet med kampen for almindelige politiske og borgerlige rettigheder.

I den sidste del af Anden Verdenskrig indførte den tyske besættelsesmagt censur af tryksager. Desuden var der under begge verdenskrige censur af telegrammer og nyheder fra udlandet.

Ytringsfrihedens grænser

Selv uden censur har der aldrig været en ubegrænset ytringsfrihed i Danmark. Den har sine grænser.

Ytringsfriheden må ikke bruges til æreskrænkelser eller bagvaskelse. Man må heller ikke opfordre andre til at begå terror eller vold mod andre. Desuden

Grundloven

§ 77.

”Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres.”

begrænses ytringsfriheden af bl.a. racismeparagraffen, blasfemiparagraffen og forbuddet mod børnepornografi.

Strafbart at opfordre til terror

Efter straffeloven er det strafbart at opfordre andre til at begå terror eller udøve vold. I begyndelsen af december 2014 blev Sam Mansour ved Retten på Frederiksberg idømt fire års fængsel i en sag, hvor han blev dømt efter flere paragraffer i straffeloven. Han blev blandt andet dømt efter § 114 e for at fremme ”virksomheden for personer og grupper, der begår og har til hensigt at begå terror og terrorlignende handlinger”, fordi han havde opildnet personer til at rejse til Syrien eller Irak for at deltage i væbnet jihad. Han blev også dømt efter flere andre paragraffer. Dommen blev anket til landsretten, og der foreligger endnu ikke en endelig afgørelse i sagen.

Injurier

Politikere har flere gange rejst injuriersager, fordi de følte deres ære krænket.

I 1999 vandt Dansk Folkepartis daværende formand, Pia Kjærsgaard, en injuriersag i Københavns Byret mod forfatteren og litteraturkritikeren Lars Bonnevie, som i en kronik i Weekendavisen i april 1998 havde kaldt hende ”åbenlyst racistisk”. Han skrev kronikken, efter at Pia Kjærsgaard et par måneder forinden var blevet overfaldet på Nørrebrogade i København.

I oktober 2000 anlagde Pia Kjærsgaard sag mod Karen Sunds, der på det tids-

er begrænset

Forfatteren Lars Bonnevie blev i 1999 dømt for at kalde Pia Kjærsgaard:

”åbenlyst racistisk”

punkt ved medlem af hovedbestyrelsen i Folkebevægelsen mod EU. Pia Kjærsgaard ønskede Karen Sunds dømt for injurier, fordi hun i et interview i Radioavisen havde sagt: ”Jeg vil meget nødig identificeres med Pia Kjærsgaards racistiske synspunkter”. Pia Kjærsgaard fik medhold i både byretten og landsretten, men tabte da sagen i 2013 blev behandlet i Højesteret. I kendelsen fra Højesteret hedder det bl.a.: ”(Karen Sunds) anvendelse af udtrykket »racistiske synspunkter« kunne ikke under de foreliggende omstændigheder anses for utilbørlig, og (Karen Sunds) havde derfor ikke overtrådt straffelovens § 267, stk. 1”.

Racismeparagraffen

Der er rejst flere sager mod politikere for overtrædelse af racismeparagraffen.

Stifteren af Fremskridtspartiet, advokat Mogens Glistrup, blev i august 2000 dømt syv dages betinget hæfte ved Højesteret for grove racistiske udtalelser. Baggrunden var, at han i et debatprogram på TV3 i februar 1997 blandt andet havde kaldt muslimer for ”verdensforbrydere”, der vil udsætte danskere for ”kastreling og drab”, og ”enhver, der har studeret muhedanismen, ved, at de kun er her for at indsmigre sig, indtil de er stærke nok til at henrette os”.

Blasfemi-paragraffen

Straffeloven indeholder et forbud mod blasfemi. Der har siden 1930 været rejst tiltale tre gange for overtrædelse af blasfemi-paragraffen. Den seneste sag er fra 1971, og den endte med en frifindelse.

Ud over disse tre sager, har der været ni tilfælde – den ene var Jyllands-Postens

Politikeren Karen Sunds blev i 2003 frikendt for at bruge udtrykket:

”Jeg vil meget nødig identificeres med Pia Kjærsgaards racistiske synspunkter”

karikaturtegninger – hvor Rigsadvokaten har besluttet ikke at rejse tiltale for overtrædelse af blasfemi-paragraffen.

Afbrænding af religiøse skrifter?

Blasfemi-paragraffen er interessant i sammenkoblingen mellem ytringsfrihed og religionsfrihed. Der er flere gange stillet forslag i Folketinget om at afskaffe bestemmelsen. Derfor fik Straffelovrådet i 2011 til opgave at vurdere, hvilke konsekvenser det vil have, hvis man ophæver bestemmelsen. Det blev offentliggjort i en rapport i februar 2015.

Straffelovrådet siger her, at blasfemi-bestemmelsen ikke er til hinder for kritik af religioner. Men samtidig siger rådet, at hvis man afskaffer bestemmelsen, vil der kunne forekomme episoder med offentlige afbrændinger af hellige bøger som Bibelen eller Koranen, som myndighederne ikke vil kunne gribe ind overfor.

Regeringen valgte på den baggrund at bevare blasfemi-paragraffen.

Forbud mod børnepornografi

Straffeloven af 1866 forbød offentliggørelse af utugtige skrifter og billeder. Forbuddet blev delvist ophævet i 1967, hvor Folketinget gjorde det tilladt at udgive pornografiske tekster. Forbuddet mod billedpornografi blev ophævet i 1969.

I 1980 blev der indført et forbud mod at fremstille og sælge børnepornografi. I 1994 blev forbuddet udvidet til også at omfatte besiddelse af børnepornografi.

Straffeloven

(Fortsat fra forrige side)

Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år. (...)

§ 266 b. Racismeparagraffen

”Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Ved straffens udmåling skal det betragtes som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.”

§ 267. Æreskrænkelser - injurier

”Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.”

§ 268. Bagvaskelse

”Er en sigtelse fremsat eller udbredt mod bedre vidende, eller har gerningsmanden savnet rimelig grund til at anse den for sand, straffes gerningsmanden for bagvaskelse, og den i § 267 nævnte straf kan da stige til fængsel i 2 år.”

Læs mere

• [Ytringsfrihed](#) – DenStoreDanske.dk

http://www.denstoredanske.dk/Sprog,_religion_og_filosofi/Filosofi/Filosofi_i_1800-_og_1900-t./ytringsfrihed

• [4 års fængsel for fremme af terrorvirksomhed, men ikke fortabelse af dansk statsborgerskab](#) – Retten på Frederiksberg, 04-12-2014

<http://www.domstol.dk/frederiksberg/nyheder/domsresumeeer/Pages/4%C3%A5rsf%C3%A6ngselforfremmeafterrorvirksomhed,menikkefortabelseafdanstatsborgerskab.aspx>

A6ngselforfremmeafterrorvirksomhed,menikkefortabelseafdanstatsborgerskab.aspx

• [Injurie – Pia Kjærsgaard mod Karen Sunds](#) – Wikipedia.dk – <http://da.wikipedia.org/wiki/Injurie>

Læs mere

• [Glistrup i fængsel igen](#) – BT.dk, 11-03-2003 – <http://www.bt.dk/krimi/glistrup-i-faengsel-igen>

• [Straffelovrådets udtalelse om de juridiske konsekvenser af en ophævelse af straffelovens § 140 om blasfemi](#) (Betænkning 1548, København 2014)

– [Justitsministeriet, 26-02-2015](http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2015/Straffelovraadets%20udtalelse.pdf) – <http://justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/2015/Straffelovraadets%20udtalelse.pdf>

• [Blasfemi-paragraffen står ikke i vejen for religionskritik](#) – Sameksistens.dk, 03-03-2015

<http://www.sameksistens.dk/nyhed/article/blasfemi-paragraffen-staar-ikke-i-vejen-for-religionskritik/>